

HALAS ÉS VIDÉKE.

Társadalmi és közművelődési hetilap

A gazdák és iparosok általános hitelszövetkezete k.-halasi fióktelepe és ügyvivőseinek hivatalos közlönye.

Szerkesztői iroda és kiadóhivatal: K.-K.-Halason, Vasút-utca 869. szám ide intézendő minden küldemény. Kéziratok vissza nem adatnak.	Előfizetési díj: helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve: Egész évre 4 ft. Fél évre 2 „ Negyed évre 1 ft. Egy szám ára 10 kr.	Előfizethető a lapra: a szerkesztői s kiadóhivatalban vasút- utca 869. szám alatt. Megjelen minden vasárnap.	Hirdetmények és nyilvtéi közlemények minden egyes beiktatása után, úgyint: városi, bíróági 3 ft., egyházi, egyleti, társulati 2 ft., kisebb hirdemény 1 forintot számítanak. Bélyegdíj minden beiktatás után 30 kr.

Iskolalátogatás.

A dunamelléki ref. egyházkerület legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy a hatósága alatt álló gymnáziumok fölött a felügyeleti jogot ezentúl külön küldöttök által fogja gyakorolni. Iskolalátogatók az egyházkerület megválasztotta Sz. Szilády Áron, Filó Lajos és Bak-say Sándor lelkész urakat, kik a kerületbeli gymnáziumokat magok közt elosztván, közülök ez évben főtiszt. Filó nagykörösi lelkész ur, a halasi főgymnáziumot látogatta meg. Filó ur április 25-én érkezett Halasra, s 26. és 27-én meglátogatván az osztályokat, 27-én délután az igazgatótanács és a tanári kar együttes ülésén előterjeszté a látogatás alkalmával tapasztaltakra vonatkozó észrevételeit, melyek jegyzőkönyvbe vétettek. Minthogy Filó ur magánkérdésben azon óhaját fejezte ki, hogy a főgymnáziumról tett előterjesztése a helybeli közön-séggel is lehető részletesen közöltessék, örömmel teszünk e kívánatnak eleget midőn az említett ülésről felvett jegyzőkönyvet az alábbiakban szövegszerűen közöljük.

Péter Dénes főgondnok ur, mint világi elnök be-jelenti, hogy főtiszt. Szilády Áron lelkész ur, az igazgató tanács egyházi elnöke közbejött családi csapás miatt sürgősen elutazni kénytelenítve, nem lehet jelen a gyűlésen. Bejelenti továbbá, hogy főtiszt. Filó Lajos nagykörösi lelkész ur az egyház kerületi közgyűlés által főgymnáziumunk meglátogatására kiküldetve, főgymnáziumunkat a tegnapi és mai napon (április 26. és 27.) meglátogatta s tapasztalatait ez alkalommal elő fogja terjeszteni. Kéri az igazgató tanácsot, hogy ez előterjesztést meghallgatni méltóztassék.

Főtiszt. Filó Lajos ur ezután a következőkben tette meg előterjesztését az iskolalátogatás alatt tett tapasztalatairól. Óhajotta volna, hogy főtiszt. Szilády Áron egyházi elnök ur is résztvehetett volna a gyűlésben, de oly körülmény jött közbe, mely az eltávoztást kötelességévé tette. Óhajotta volna továbbá, hogy az igazgató

tanács világi tagjai nagyobb számmal jelentek volna meg, de tekintve azt, hogy az igazgató tanácsos urak ily időpontban másnemű elfoglaltságoktól nagyon is igénybe vannak véve, belenyugszik e körülménybe, s bár kevesen vannak is jelen, azok megjelenését is szerencsésnek tartja, s hiszi, hogy az eszmék, melyek itt kifejezésre jutnak a jelenlévők által tudomásukra juttatnak a távollévőknek is. Az igazgató tanácsot a törvény szerinti is, mely a határozatképességet nem köti a jelenlévők számához, megalakultnak tekinti, s előterjeszti eljárása eredményét, melylyel annak idején az egyházkerületi közgyűlés előtt is beszámolni fog.

Célja és feladata volt nemcsak a tanári testülettel lépni érintkezésbe, de az igazgató tanácsos is, mivel az egyházkerület a felügyelet gyakorlásának módjait másképp fogja fel, mint az állam, melynek kiküldöttjei csak a tanárokkal érintkeznek, s az általa tapasztaltokról a fenntartó testület hivatalosan nem is értesülhet. O, megbízásához hűven, az igazgató tanácsos fordult, s bár e testületnek több tagja nem lehetett jelen a látogatások alkalmával, de elnökei elkísérték őt az osztályokban tett szemléje alatt, s most hogy észrevételeit elő akarja terjeszteni, azok meghallgatására ide kérte az egész tanácsot, habár ezek nem tagjai is az igazgató tanácsnak. Kéri ez intézkedésnek jóváhagyását.

Ez megtörténvén, főtiszt. Filó ur mindennek előtt köszönetet mond azon szívcs figyelemért, melylyel megőrzése alkalmával az elnökség és a tanári kar részéről találkozott, a melyet nem tekinthet pusztán a courtoise ténynek, hanem igenis azon felfogás nyilvánulásának, hogy mi mint az autonóm egyház tagjai egy testnek és véreik tekinthetjük magunkat, s az egyházkerület küldöttét e felfogásnak megfelelő testvéries érzéssel és barátsággal tekinthetjük. A látogatások programja még aznap (25-én) este megállapított olyanformán, hogy a rendes leckeórák azért zavartalan nélkül megtartathassanak. Ehhez képest közli a főtiszt. Filó ur, hogy minden osztályt meglátogatott és minden tanár előadását meghallgatta az elnökség és az igazgató kalauzólása mellett, s alkalma volt beható tájékozást szerezni azin-

tézet szellemi és erkölcsi állapotáról. Látogatása alatt és megfigyeléseiben kiinduló pontul szolgál neki azon jelentés, melyet a főtiszt. püspök ur legutóbbi látog-tása alkalmával az intézet felől előterjesztett, s legfőképp azt igyekezett megfigyelni, hogy azóta történt-e változás és milyen mértékben.

Örömmel jelentheti, hogy hanyatlás azóta nem-csak hogy nem tapasztalható, de ugy a tanulóknak külső megjelenése, magaviselete és feleletei, mint a tanároknak a tantárgyak kezelése s a kérdésben követ-tett eljárása és szakavatottsága, őt teljesen kielégítette. Különösen a tanulók magaviselete arra mutat, hogy a fegyelem az intézetben jó lábon áll, az igazgató és a tanárok a fegyelem észszerű kezeléséért elismerést és dicséretet érdemelnek. Kétségtelen az, hogy a tanítvány dicséri vagy gyalázza a tanárt: az itteni ifjak mind tisztességes és szép magaviseletűek, s feleleteikből ki-tűnik, hogy a betegségek miatt történt színre-elés da-czára is, kellő előmenetelt tettek tantárgyaikban, s meg van győződve, hogy ha a vizsgára elő kell állniuk, ké-zzsültségnek dicséretes jeleit fogják adhatni. Itt is mint mindenütt egyik osztály jobb mint a másik; kü-lönösen ki kell emelnie a 7., 6., 3., 2. és 1. osztályo-kat, melyekben a tanulók komoly szerény magaviselete legszembetűnőbb. Ugyanígy áll a dolog a 8. osztályban is, ambar ott még lesz tenni és tanulni való a vizsgáig. Valamint a tantermekben kijelentette, hogy itt is kézség-gel hangoztatja, hogy a tanulók szép magaviseletével és készségével teljes mértékben meg van elégedve; s ennek kifejezést fog adni a superintendiahoz intézendő jelentésében is.

Meglátogatta a főtiszt. Filó ur a convictust is, a hol 50-60 növendék étkezik együtt s az ott tapasztal-takról szintén elismeréssel nyilatkozhatik. A tanulót lehet ismerni játék közben, iskolában, de meg lehet evé közben is: ott is megvan a jórend és szép maga-viselet, s a mellett tapasztalta, hogy az ellátás hiány-talan s az ellen semmi panasz nincs.

Ezeket elmondván, ugymond a főtiszt. Filó ur, a tanárokról talán nem is kellene szólania, mert hisz az ő kezelések és mesteri eljárásuk eredményeiről szolt a

TÁROZA.

Munkáoscn.*

Zsutai János hatyudala.

Szomszédságban lakom az égi felhőkkel,
Könnyen megtalálhatnám a nap mikor jó fel?
S mit tér nyugóóra? . . .
S hogy szálló felhővé ne szeretnék válni.
És a nyugó nappal nyugot felé szállni
Nincs olyan óra!
S ki tudja: tán sosem visz el utam innen? . . .
Beh meg is vert engem a haragvó Isten! —

* Jelen megható költemény szerzője Zsutai János szegény paraszt szülök gyermeke volt. A gymnáziumot Miskolcra végezte. Bizonyos Levay nevű tanára felismerve tehetségeit és költői lelkületét, a saját költségén kitaníttatta őt Debreczenben. Mint végzet theologust megtették tanítónak. Egy alkalommal azonban poharazás közben egy debreczeni civissel összeszóllalkozván, az által érzékenyen megsértett és tetteleg bántalmaztatott. A fiatal költő a bor mámorra közepett kiránta tollkését, s az alig egy hüvelyknyi pengével oly szerencsésül találta megszűrni bántalmazóját, hogy az a szúrás következtében elvérzett. Így lett ő feyházbanlétésre itelve s a munkács váiba elzárva, hol a feyházfelügyelő szép leányával megismerkedvén, megszerették egymást, a leány azonban vígyázatlansága következtében épp ez időtájt petroleum lángoknak lett áldozatává. Ez újabb csapás még inkább szárnyalta költői ihletét. Költeményei, melyek közül a debreczeni önképzőkör által kiadott „KÖLTEMÉNY FÜZET” többeket közül oly mesterkéletlenek és oly mély érzelműek tanuskodók, hogy a legprózáibb lelket is magukkal ragadják. A koronázás alkalmával 1867-ben kegyelmet nyert s valamelyik misztériumban hivatalt is kapott, de lelkének rémői már ekkor úzóbe vették őt. Ha két embert látott együtt esendően beszélgetni, már azt hitte, hogy az ő szerencsétlen-ségéről beszélnek, ha valaki jobban rászélt, futott előle, mert azt hitte, hogy kiolvasta szeméből, hogy ő gyilkos. Szóval ily rémképek üldözték őt mindaddig, míg egyszer a Duna hullámai közt menedéket nem talált. E pár sorral tartozunk a szerencsétlen em-lékének, ki bár egyszerű nyelvezettel, de mégis oly magasztos ér-zelemmel itt költeményeivel bennünket elbájolt! Szerk.

Északra, keletre bérczek koszuraja,
Magasló csúcsait alkonyi szél fújja
S egy terhes felhő
Sebes, gyors futással vet reájok árnyat
Fekete mint midőn a szívre a bánat
Sötét fellege jó . . .
Bérczet felhő, s a szívet a bú fed be itten . . .
Beh meg is vert engem a haragvó Isten! —

Arra nyugot felé, arra délkeletnek
Szemeimnek határt kis halmok se vetnek;
Elláthatok messze! . . .
Lelkem szeretteit meg mégsem látthatom,
Ott hajlik le éppen, túl a kis halmokon
Az égnék cserze
Csak sóhajtaimát küldöm arra innen . . .
Beh meg is vert engem a haragvó Isten!

Közben s távolban boldog kis falvagnak
Hol a munkács élet háznépei laknak —
Kis tornyait látom
Boldog ott az éj is szebb a nap világ ott,
Bár ha szegényen is . . . s én e boldogságot
Mindhiába várom!
S hogy még irigyeljem fölük; sohse hittem,
Beh meg is vert engem a haragvó Isten! —

Legyetek boldogok fehérő helységek!
Éár a fájdalomnak hæv lángjától égek
Aldásom reátok!
Boldog örömetek sohse lászson telet
Viruljatok fel ti, ha az én éltemet
Meggfogta az átok!
Óh ha ez az átok srig kisér innen! . . .
Beh meg is vert engem a haragvó Isten! —

Nehéz lett rajtam a terhes bánat súja,
Sorsomat ír a gyászos végzet ujjai! . . .
Mindig csak bút látok . . .
Az előtt vig napom; fekete éjszaka . . .
Csillagaim sinesenek, hogy fényljenek csak a
Mennydörgő villámok! . . .
A boszús ég oh csak az mennydörög itten
Beh meg is vert engem a haragvó Isten! —

Kerüli e helyet minden élő állat . . .
Egy két kőza madár, hogy ha erre szállott
Az sem mulat soká.
Még a nap képe is más szint őlt magára
Mintha csak, — hogy ide tévedt egy sugára, —
Az is sokalaná! . . .
A déli verőfény az is siet innen
Beh meg is vert engem a haragvó Isten! —

Tova száll a madár, nem vert tanyát egysé
Csak a féllénk galamb s a vándorló fecske . . .
Van itt galamb. Noha
Oly szerelmetessen, mint ama kis dúczban
Szép szülőföldemen, melytől elbúcsuztam,
Nem turbékol soha!
Pedig még az ölyv sem szeret járnit itten . . .
Beh meg is vert engem a haragvó Isten! —

Eppen csak azért van e helynek fecskéje
Hogy szabadság vágyam szívemelő kéje
Kigunyolva légyen.
Kicsiny magzati közt szeresei közt ülhet
Levegőt hasítva szabadon repülhet.
A magasló égen.
Neki két barátja s most nekem egy sinesen
Beh meg is vert engem a haragvó Isten! —

fennebiekben. Mindenekelőtt az igazgatóról kell megemlékeznie, ki tisztét és teendőit egy a felsőbb hatóságoknak, mint tanártársainak megelégedésére pontosan és lelkiismeretesen elvégzi. Buzgóságáról és tapintatáról neki magának volt alkalma meggyőződni. A tanárok nagy része nem csak elméleti ismeretekkel rendelkezik, de gyakorlati jártassággal is; tudjuk pedig, hogy a gyakorlat teszi a mestert. Oly tanterveket lát itt, kik vagy a férfikor elején állanak, vagy ha öszülő fejjel is, de még a java férfikorban egész munkaerejüket kifejtetik, s kötelességeiknek kellő eredménnyel megfelelve tapasztalataik által az ifjabbaknak is utbaigazítással szolgálhatnak. Az egyes tanszakok megfelelő kezébe vannak letelve, a miről tanuskodik az elért eredmény is.

Két legifjabb tanára az intézetnek Thury József és Dekáni Árpád; ezeknek működését különösebben is megfigyelte. Szereti látni, hogy Thury József, ki a tanítás mezején eddig sem volt kezdő, azon időben van, mikor a tanár előtt hosszú pályája nyílik az emelkedésnek. Örömmel figyelte meg azon mérsékelt, de komoly magatartást, melylyel tanítványaival szemben elfoglalt, valamint azon bizalmat, melylyel a tanítványok iránta viseltetnek. Örövend azon, hogy nem csak buzgóságban a többiekkel versenyző tanárt nyert benne az intézet, de jó szakembert is. Most már csak az van hátra neki, hogy az oklevelet megszerezze, a mi azt hiszi, hogy mennél hamarabb is meg fog történni, hogy így a külső forma, melyre újabb időben oly nagy súlyt fektetnek, se hiányozzék.

A rajz tanítása eddig meglehetősen el volt hanyagolva több intézetben; pedig most, midőn az ábrázoló mértan elemei is előadatnak, e tantárgy különös fontosságot nyert. Látván a Dekáni ur vezetése alatt készült rajzokat, az eddig felmutatott sikerrel meg van elégedve és hiszi, hogy e tantárgy is rövid időn fel fog virágozni iskoláinkban.

Aprólékos részletekre nem akar kiterjeszkedni. Azt konstatahatja, hogy az intézet jeles tanárral bir. Nagyon örövend rajta, hogy Halas megelőzte az egyházkerület némely iskoláit a tanárok iránti tartozásának lerovásában; még azt az iskolát és egyházat is, melynek ő lelkes és igazgató tanácsának elnöke. Sajnálja, hogy eddig ők ezt nem teheték de most már kiállítás van arra, hogy a tanári fizetések ott is rendeztetni fognak. Az egyházkerület a tanárok fizetését megállapítván, tanáraikat nem helyezte ugyan e részben az állami intézetek tanáraival egy színvonalra, de a különbség legálább nem lesz esztendőly botránkozható, holott pedig a mi tanáraink teendőikkel még jobban meg vannak terhelve, mint az államiak. Kétségtelen, hogy ha a régi fizetések megmaradnak, tanáraink nagyobb része lassanként mind átment volna az állami intézetekhez s tanárkaraink rövid idő múlva talán nem álltak volna azon a színvonalon, a hol ma állnak. Halas meghozta iskolája érdekében a kellő áldozatot s a főtisztelő ur örömmel értesült, hogy a fizetések évnegyedeként előre pontosan kiszolgáltattak. Üdvözítőnk maga azt mondá, hogy méltó a munkás a maga bérére, s valóban, ha ez megtagadtatik, bizonyára csak elszibbasztólag hat a működésre. Itt a tanárok buzgalmat látván a tanításban, kimondhatjuk, hogy a mint az egyház megtette a magáét, a tanárok is megteszik a magokét.

Ekkép kölcsönös buzgalom mellett emelkedett fel az intézet mostani állására, de hogy még tovább is emelkedhessék, mint a püspöki jelentés is hangsúlyozta, az egyházra újabb áldozatok terhe nehezül. Igaz, hogy nem a szép épület és fényes butorzat, de a személyzet

buzgósága és képzettsége adja meg az iskolának az emelkedést, de nem lehet tagadni, hogy a külső dolgoknak is megvan a maguk fontossága. Hogy a tényező erők mondáságukat kifejthessék, ahhoz tér kell. Az iskolának kincseket érő szép gyűjteményei vannak de, a mostani állapotban nem lehet őket használni. A könyvtár legalább két vagy harmaddal akkora helyet betöltene, mint a hol most elhelyezve van. A régiségtárban sok a becses tárgy, s itt minthogy a gimnáziumi tanításához a gyűjteménynek bizonyos, kiválasztott része is megfelelő lenne, némi szoronkodással még el lehetne tűrni a mostani állapotot; de a természetrajzi gyűjtemények helyisége oly szűk, hogy azt nem is lehet helyiségnek nevezni. Örömmel látta, hogy e szaknak tanára egészen tudományosan kezdi tárgyát, de a szertárt legalább is három akkora helyiségben kellene elhelyezni, mivel ez, a hol most van, a tanításra nézve lehetetlen értékesíteni. A természetani muzeum helyisége nagyobb, de ennek még inkább szüksége is van arra. A természettan több ágára, pl. a fénytannra, a szertár szép készletekkel el van látva, azonban még itt is sok hiányzik, de remélhető, hogy ha az évekre erre szánt összeg egy darabig rendszeresen felhasználatik, a hiányokon pótoltatni fognak.

Az építkezésre égető szükség van. Hogy a fentartó testületre kérdést hogyan fogja megoldani, nem tudja, de meg van győződve, hogy e részben a buzgalom nem fog hiányozni az elnökségben és az igazgató tanácsban. E tekintetben a püspök is kifejezte óhaját, az állam megbízottja folyton ugyanazt ismételte látogatásai alkalmával, s látván az itteni állapotokat e tekintetben, ezt ő is kénytelen megtenni.

Ezekben kívánt jelentést tenni észleleteiről s ez irányban és szellemben fogja értesíteni látogatásáról az egyházkerületi közgyűlést is. Hiszi, hogy az elmondottakra nézve a főgondnok ur s a tanárok is egyetértenek vele. Kéri tehát ezeket tudomásul venni. Jelentheti még, hogy mint meggyőződött, az írásbeli dolgozatok készítésére a tanárok kellő gondot fordítanak, a mire az újabb tanrendszert kiváló súlyt helyez, az osztálykönyvek pontosan vezetettek, a paedagogiai és methodikai értekezletek kellő időben megtartatnak, az évharmadokban kitűzött tananyag bevezetett, legfőkébb pár tantárgyból vannak még hátra egyes részletek, mely késedelem a járvány okozta szünet folytán állt be, de ezek is néhány nap alatt bevezethetők.

A főtisztelő ur ez alkalommal egy kérdést óhajtatni a tanárkarhoz. A superintendencia által megállapított tanterv mint a szaklapokból és a tanárokkal folytatott érintkezésből értesül, némely részletében módosításokat kívánna. A convent tanügyi bizottsága fel is fogja hívni e részben a tanintézeteket az iránt teendő véleményadásra, hogy mily módosítások lennének szükségesek a tanterven. Hiszi hogy e kérdéssel a tanárok már eddig is foglalkoztak; szeretne e felől felvilágosítást nyerni, s felkéri a tanárkart, hogy ez ügyet tanácskozás tárgyává tve, az egyházkerületi őszi közgyűlésig ebbeli véleménye felől őt az igazgató tanács útján értesítse. Ezt a főtiszt. ur különösen fontosnak tartja. Újabb időben pl. a német nyelv ügyében kiadott miniszteri rendeletek miatt több rendbeli felszólalás történt. A kérdés politikai oldalát nem tekintve, ő a maga részéről szintén nem örömet látna, hogy intézeteinkben valamely idegen nyelv oly tért foglaljon el, hogy az által az anyanyelv tanítása hátráltatást szenvedjen. Azt, hogy e kérdésben iskoláink eddig elé nem nyilatkoztak, helyesli, ha azonban ezeknek egyező nézése illetékes helyen és együttesen előterjeszt-

lik, meg van győződve, hogy annak meg lesz a maga sulya és hatása.

Az igazgató tanács örömmel hallotta a főtisztelő ur szakavatott megjegyzéseit; s hálára kötelezettség éri magát az egyházkerület iránt, hogy a felügyelet jogának gyakorlását az első alkalommal is oly kiváló, s a tudomány minden ágában jártas férfira bízta, ki az intézet állapotát, a tanári kar tagjainak eljárását megbírálni képes és hivatott.

Mély köszönetét nyilvánítja főtiszt. Filó Lajos lelkes urnak azon buzgalomért, melylyel küldetésében eljár, s azon észrevételekért, melyeket előterjeszteni méltóztatott. A tanári kar nagyon jól tudja és ismeri, mi a hiba és fogyatkozás az intézetben s ha a főtiszt. kiküldött ur ezek fölemlítését jó akarattal mellőzte is, a tanári kar szent kötelességének tartja azok pótlásán és javításán a tőle kitelhető buzgalommal továbbra is fáradozni.

A tanterv ügyében fölvetett kérdéssel a tanári kar annak idején foglalkozni fog, s határozatáról az igazgató tanács útján a főtiszt. urat értesíteni kötelességének ismerendi.

A jegyzőkönyv hitelesítésére kiküldettek Csontó Lajos, Gál Endre és Gyenizse Antal igazgató tanácsosok.

Vidéki levél.

Szank, 1889. ápril 26.

Szank községgel határos Halas város közönségét, minthogy közötté szanki biztosok is vannak — talán érdekelné fogják azon mozzanatok, melyek e község anyagi jólétének és gazdasági fejlődésének viszonyainoz fűződnek.

A közönségünk tőlvől lakó érdekelt birtokosok velünk ritkán érintkeznek s így az őket is közelebből érintő anyagi javak rendezésében, közvetlen be sem folytathatnak.

Eppen ezért tartom szükségesnek Szank és Kunszentmiklós anyaközség közt, a legközelebbi négy év lefolyása alatt történt birtokrendezési ügyet a sajtó útján is némileg ismertetni.

Szank 1874. évben önálló nagy községgé alakulván Kunszentmiklós anyaközséggel, a pénzügyi kérdéseket illetőleg, egyezsége lépett. — Az anyaközség mostoha gyámkodásának kényszerűségénél fogva az egyezség, a közösbirtokoknak már az időben is kiállításban helyezett felosztásig, tehát ideiglenesen költetett és kényszer-megálapodásokat hozott létre.

Azon reményben tehát, hogy a közbirtokok kecseslegelőleg megajánlt felosztása mi hamarabb keresztül vitetik, a szankiak az őket birtok arányban különben megillető nagyobb mérvű jövedelmektől elütő, ezen egyezséget elfogadták.

A fontos kérdés megoldásánál azonban az illető birtokosság két pártra oszlott: a pártoskodás kiárgatott magánérdekelt előterbe nyomulása az okserű gazdaság előhaladását s e község felvirágzását méhében rejtő birtokfelosztási ügy rendezését, hosszú időre teljesen meggátolta.

Ifju László János, Somogyi Gábor és Somogyi Sándor, mint az előre törekvés lelkes férfai, s e község megalapítói, hiában küzdöttek tisztességes fegyverekkel, a birtok felosztási ügy érdekében tett fáradozásaik, részint az akkori betegkedő községi jegyző támogatása nélkül, részint pedig Kunszentmiklós anyaközség merev, ellentétes magatartása miatt, eredményre nem vezettek, s így az évtizedekkel előbb gazdag kun-

mást arról a kincsről, melyet szívében birt s nem tudta, hogy azzal nagyon fősvényen s egyszersmind tulságosan bőkezűleg kell elbánni. Jöhét számtalan eszenve, könyörögve s egyiknek sem szabad egy morzsaleket sem juttatni belőle, de ha megjelen az igazi, oda kell ajándékozni a feltve őrzött kincset egészen. Mert csak így vásárolható meg a valódi boldogság.

Mikor utoljára mosolyogni láttuk, aranyzálakkal átszőtt arafátyol volt szőke fürte, miknek hullámos selymét ragyogóvá tették a szentegyház boltíves ablakain belopódzó napsugarak. Fény, pompa és ragyogás vette körül mindenfelől s a megelégedés, boldogság látszott sugárzni szemeiből. Pedig nem volt igaz. A hiszékenység ejtette meg lelkét. A gazdaságot azonosította a boldogsággal. Ha ez áll, ugy csakugyan boldognak kell vala lennie, mert csak a nászajándék, azok a ragyogó gyémántok, mik szép alakját diszítik, egész vagyont képviseltek.

S mégis amint férje karján az utcára lépett, hideg borzongás futotta át s mintha a nyílt helyen támadni szokott légáramnak tulajdonitána e didergést, mennyasszonyi fátolyát összebb huzta keble felett. De hasztalan, az a hideg a szív körül bolygott, a szív óhajtott volna több meleget. Midőn elhelyezkedtek a hintóban, mely új otthonába szállítá, dideregve húzódt közelebb férjéhez, de annál inkább fázott s csak most jutott annak tudatára, mintha szemeiről valami jötevé tündér egy eddig árthatlan köteleket távolított volna el, hogy valamit kifejtett az életből.

A mire a gyermek leánya nem gondolt, az ifju asszony fázott a gondolatától; egy oly férfihez kötve egész életén keresztül, a kit — most már érezte — szeretni soha nem tud. De már hasztalan volt, az egyház áldása szentelte meg a frigyét s örök hűséget esküdtött neki.

Virághullás.

— Rajz. —

A mint itt látom a gyászos ravatalon, lehunyt szemekkel, némán, hidegen, eszembe jut egész életem, mely rövid volt, mint a tavasz s rideg, mint a zűzós tél. Pedig nem is oly régen ugy szeretők benne a gyermek-leánykát, örökösén vig kedélye ártatlanul pajzán modoráért.

Leánykora játszi álom volt, de oly rövid is mint az. Még alig, hogy kinötte rövid ruháit, s alig vált meg hajás babától — a szív nyilni kezdő tavaszában oda tüzték a gondos szülői kezek egy minden anyagi jóval megáldott férfi kebelére a még ki sem pattant bimbót. Hogy mit rejt az az elzárt burok, melyen belől egy ismeretlen világ ábrándjai szövednek, nem igen figyeltek, őt magát meg sem kérdezték s mi akarata is lehetne egy tizenöt éves gyermeknek, a ki azon felül, hogy jó nevelést kapott s így természetesen megtanult mindenben engedelmességni a szülők óhajának, környeztetől csak azt hallotta folyton, az vésődött mélyen lelkébe, hogy a pénz ma minden; ez előtt leborul az egész világ s aki avval bir, azon mindenható varázsszóknak van tulajdonában, melylyel minden kigondolható élvezetet meg lehet szerezni s még a boldogság is megvásárolható.

Midőn az eljegyzés megtörtént s a szülők örömeiben, hogy anyagi gondoktól ment jövőt biztosítottak számára, csókokkal halmozták el a szelid gyermeket, boldog volt s ez a megelégedés, inkább gyermekes öröm, egyáltalán nem volt tettetés, mert neki mindenkor őszinte örömet okozott, ha bálványozásig szeretett szülei óhaját teljesíthette, ekkor még nem vett tuda-

Lent kis folyó árkar csörgő habok futják

Kétszer, háromszor is erre veszi útját

De mindig meg bánja

Mintha irtóznék e helytől, — borzadással

Hirtelen elfordul s egy kanyarodással

Változik iránya.

A patak se szeret közel folyni itten

Beh meg is vert engem a haragvó Isten! —

Hát minden fut innen sujtoló Teremtő!?

Nem! Sötét éjszaka ott van a telyű!

S a magasba ásit

A sötét sir torkát fenéig kinyitva

Mély halálos csendben hidegen számítja

Szíved dobbanásit!

S vár . . . vár kebelébe mikor térsz meg innen?

Beh meg is vert engem a haragvó Isten! —

Sötétlő temető! jeltelen sirhantok.

Eiborzadva néztek, s mélyen felsőhajtok

Mily félelmes arcod?

Sirnék, hogy ha sirni volna még egy könnyem

Van ki itt is remél s még itt sem egy könnyem,

Teszi le a harezot

S bus hazába jutni, mily rövid ut innen!

Beh meg is vert engem a haragvó Isten! —

Eltakar egy domb de nem nő rajta fü se

Nines üdítő harmat a mi meg hűsítse,

Rá eső sem pereg.

Ha csak az elhagyot kedveseknek távol

Hasztalan epedő sűrű sóhajából

Nem támad egy felleg

Óh! de hát a kinek már senkije sinesen?!

Könyörülj meg rajta könyörülő Isten.

1869. szemp. 20.

szentmiklósi közbirtokosság, a sokkézenforgó könnyelmű gazdálkodási rendszer miatt, az elszegényülés és adósság csinálás lejtőjére jutott.

Ez alkalommal nem célozom ugyan a kunszentmiklósi közbirtokosság értelmi vezetőit minden szülemlett bajért kárhozatni, de az igazság érdekében ki kell jelentenem, hogy az 1860-ik évi pótföldek kiosztása alkalmával megengedett földrészek megcserélgetésével s a kiosztott pótföldek tulajdoni jogának elmulasztott teleknyvezetésével, az itteni birtokviszony közt oly nemű zavarokat idéztek elő, melyek részint a birtokosok hiteltelenségét, részint pedig a birtokok adásvételi forgalmát semmisítik és akadályozzák meg.

A fennálló viszonyokkal megismerkedve, nem tartom feleslegesnek megemlíteni, hogy a községi jegyző életvalóságától, lelkiismeretes ügybizalmától függ sok esetben a község előhaladása. A község adminisztratívja élén álló férfi szilárd akarattal, vasszorgalommal, a községi élet keretében nagy vívmányokat produkálhat, ott a közsélemet egészséges irányba fejleszheti, a jó létet előmozdíthatja, mert a nemes ambíciók, kulturális törekvés iránti érzék új életre ébreszti a szunnyadó kedélyeket.

Azok, kik valamely erkölcsi testület kormányzata élén állnak, gyakran tapasztalhatják, hogy a nagyobb szabású alkotások, rendszer változtatások, egyszerű minden újítás a középnel, különféle megbírást tárgyát képezi, szétágazó vélemény nyilvánításra szolgáltat alkalmat. Éppen ezért számítani kell arra, hogy a legönzetlenebb törekvés is följár magyarázathat. A maguknak hűbelegni szerető ellentétes érdekek emberei, talán irigységből? mindig találnak okot és módot, melylyel a nép értelmelenebb részénél elégtelenséget keltenek, s ez által a saját boldogságukat is előmozdítani hivatott szent cselekedésüket, meggátolni iparodnak.

Egy rendezetlen községben, de máshol is, legnagyobb baj, ha a személyes irigység, bosszúállási szándék jut uralomra, ott az adminisztratívja élén álló esetleg gyenge ember a szétforgácsolt érdeket összpontosítani nem képes, az ily féle súrlódások miatt, a modern közigazgatás létrehozását nem eszközölheti.

Jól mondja egyik nemzetgazdasági tudósunk, hogy az egyes emberek anyagi jóléte leginkább az országban létező gazdasági állapotok minőségétől függ, és hogy a helyes gazdasági állapotok létrehozásában az egyesek, községek és társulatok is üdvösen közreműködhetnek.

Ha tehát az ösztörműködés és a természeti erőknél célszerű felhasználása hiányzik és meglőzötték, akkor nem csodálkozhatunk, ha a legtehetősebb birtokosságok, városok és társulatok physiokratiai rendszerében, bémító zavar áll elő.

Az egoizmus elveit követő eljárások vezetése alatt ily zavarok állottak elő a kunszentmiklósi egyetemes közbirtokosságnál is.

A nagyszámú ambulans küldöttség nap- és fuvardíjai, a közbirtokokon rendszertelenül beosztott gazdálkodás, a legelőknél jószággal való túlterhelése és kellő itató kutak hiánya és elmulasztott felszerelése miatt, évenként kimaradhatatlanul bekövetkezett marhadógvészek a gazdaságat számlalapjait örökké dephicizzal zárták le, hogy ezen állapotok a közbirtokosságot a végromlásba nem sodorták. Szank község községének azon erőlyes fellépésének köszönhető, melylyel a birtok rendezési és felosztási ügyet a vármegye törvényhatóságához és az igazságügyminiszterium elé vitte. Ezen eljárás azt eredményezte, hogy az itteni összes birtokok államköltségen teleknyvezetettek, 27.000 forint régi betáblázott kincstári követelés törültezt. Az összes közbirtokok felosztását pedig a megszerzett redemptió birtokosok nagytöbbségének kérelme folytán az illetékes kir. törvényszék 6708/87. számú végzésével engedélyezte. S ma már a közbirtok álló birtokfelosztás kinyomatott s minden birtokos részére megküldött osztályterve kezelt közt van.

Szank község közönsége saját, jörfelfozott érdekei szempontjából a községközséglet céljaira kihatandó területek átengedése tárgyában Kunszentmiklós egyetemes közbirtokosságához, egy emlékiratbeterjesztését határozta el, s annak szerkesztésével jelenlegi községi jegyzőt bízta meg.

Az emlékirat, mely több vidéki lapban is közlötelt — részletesen tárgyalja azon jogviszonyokat melyek a Kunszentmiklós és Szank közbirtokossága közt a közbirtokok felosztásánál figyelembe veendőek. S ha bár Kunszentmiklós közbirtokossága az emlékiratban kifejtett kérelmeket teljesíteni vonakodott is, a közbirtokosság jelenlegi derék elnöke és jegyzője, a szankiak törvényadta jogukon is alapuló kívánalmuk és kérelmük támogatását, melegen ajánlották. A végrehajtó bizottság tehát elhatározta, hogy a közbirtokokból házhelyeknek 100 hold — rom. kath. és ref. egyházaknak 30—30 hold — iskolai célokra pedig a törvényes 10% jutalékföld területeket az osztálytervben kijelentett feltételek mellett Szank község közönségének átengedi.

Birtokrendezési ügyünkkel tehát ennyire jutottunk. Nincs kizárva, s még megérthetjük, hogy a kietlen Szank pusztá sivatagjai, egy szép reggelen új alakot öltönek s a hit magasztos vallását lelkeszeink, majd tanonyokkal díszített templomokban fogják hirdetni, ha ezen szép reményünket a kis kunságban már rémkép gyanánt ismert és nálunk is megindított házások perével Kelemen Kajetán egyidőre meg nem húsítja.

Kik a községi önkormányzatról fogalommal bírnak, azok érzik és tudják, hogy egy produktív erővel bíró községi jegyzőnek a kevésbé mivelt nép osztálylval szemben mily óriási küzdelmet kell kifejtenie valamely közhasznú cselekedésénél; ebből nekem is kijutott osztályrészem, s bár küzdelemmel, de a tisztességes szándék, becsületes munka a veszedelemmel fenyegető áramlaton még is diadalt aratott, s így minden szerénytelenség nélkül elmondhatom, hogy községem jövőjének biztosító alapköve közreműködésselm helyezett le.

Jól tudom, hogy az érdem elismerését a népnél keresni nem lehet, de elvárom és elvárhatja rajtam kívül a közpályán önzetlen nemes lelkekkel a közjót előmozdításán törekedő minden honfű, hogy a beavatkozásra hivatott sajtó a valódi érdem elhomályosításán törekvő, sőtét lelkű proletár írók alacsony eszközké magát ne minősítse.

Üdvözlöm tehát Plautusz barátomat, ki a „Halas és Vidéke” folyó évi 15-ik száma alatt közzétett cikkében a Kunszentmiklóson megjelenő, ugy saját városára, mint hírlapíró munkára csak szegényt hozó „Kis kunság” erkölcsi érzéket általánosán sértő és nem akorm kimondani miféle házba való ragalmi közleményei felett, megbotránykozásának adott kifejezést, s ezen a társadalom testén fekélyként ragadó proletár írók vak eszközevé vált zúg lap szennyes munkájára a nyilvánosság előtt rámutatott.

Szanki jegyző.

Heti hírek.

Hivatalos órák meghosszabbítása a városi adóügyosztálynál. Halas város polgármestere legutóbb a következő rendeletet adta ki: 109 eln. 1889. Tekintetes Adószedő úr! A közadó kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. t. cz. ügy a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszterium 60678/1888. ebből kifolyólag a megyei kir. adófelügyelőség 42800 sz. a kelt közrendeletére hivatkozva a reám háramló felelősség folytán; — miután a múlt évi állami adó és hadmentességi díj hátralékok előírva, a városi és megyei pótdadók lezárva és sommazva, — mindezek az 1889. évi adófelkönyvbe átvézetve nincsenek; miután az adótarozások az adózők könyvecskéibe előírva és az előírás folytán ezeknek a főkönyvekkel leendő összeegyeztetése a birtokívek hiánya mind ez ideig teljesítve nincs; miután a földadó kataszter birtokívek több mint másfél évi távol lét után visszaküldettek, és az időközben felmerült birtokváltozások a nyilvántartással megbízott helyettes Pálffy Ferenc által a birtokívekben keresztül vitelven, az 1889. évi földadó lajstrom elkészítettet, a kir. adóhivatal által hitelesített és most már elérkezett az idő, melyben az 1889. évi adót törvény szerint előírni, az általános jövedelmi pótdadót kivelve, ugy az állami mint a megyei és városi adókat is főkönyvbe vezetni, a sokoldalú fontos, részben már határidejét meghaladt, részben folyó munkálatot mielőbb gyorsan elintézni kell; — felhivom adószedő urat, általa az adóhivatal összes személyzetét, hogy hivatalos teendőiket egyetértő közreműködéssel, lelkiismeretes buzgósággal és pontossággal végezzék, minden sürgetés nélkül az adófizető polgárok érdekében és megnyugtatására, különösen a hátralékok ügyeket intézzék el. Ezzel egyidejűleg a kívánt siker lehető elérése, a munka halmaz feldolgozása tekintetéből a hivatalos órákat d. e. 8 órától 12-ig, délután 2 órától 1/2 óráig meghosszabbítom s e munkaidő felhasználását elvárom, — a meghosszabbítás mindaddig érvényben marad, míg az adóhivatal hátraléka elintézve nem lesz, a folyó munkálatok pedig rendes időben elkészíthetőknek nem nyivánulnak. — Végül utasítom Göncz Lajos végrehajtót, hogy az 1888-ik év

végéig hátralékban levő adókat végrehajtás útján hajtsa be, a behajthatlanokról pedig szabályszerű kimutatást június hó 7-ig mutasson be. Ezen rendeletemet minden adófizetvélő, írnök és nyilvántartó láttamozza, annak értelmében járjon el, mert mulasztás esetében a pénzbírságolást esetleg a fegyelmi eljárást fogom alkalmazni. Kelt Halason, 1889. ápril 30-án. Vári Szabó István polgármester.

Pótvásár Baján. F. évi június 2-án és 3-án Baján pótvásárt akarnak tartani, az ottani polgármesteri hivatal kérdést intézett a vidéki hatóságokhoz, tudassák vajjon a megtartás ellen egyik vagy másik részéről nem forognak-e fenn akadályok.

Az országgyűlési képviselő választók 1890-ik évre érvényes birandó névjegyzékének kiigazítására a magy. kir. belügyminiszter f. évi ápr. 18-án 23600. szám alatt kelt rendeletével a központi választmányokat utasította.

Változások a halasi kir. járásbírósnál. Török Elek volt halasi kir. járásbírónak nyugalomba helyezés iránti kérelme figyelembe vételven, folyó évi ápril hó 23-án adta át a hivatalt Gál Sándor albirónak. A midőn a távozonak őszinte szívvel „Isten hozzád”-ot mondanánk, üdvözöljük az erőlyes, mindamallott méltányos albirót, ki — mint halljuk — színle pályázott a halasi járásbírósnagra. Szívünkkel kívánjuk, hogy ő legyen kinevezve. Dr. Hodossy Géza a szegszárdi kir. törvényszékhez jegyzőül kineveztetven, f. hó 18-án fogja elhagyni szülővárosát, hogy új állását elfoglalja. Kívánunk sok szerencsét a fiatal, szorgalmas tisztviselőnek, ki rövid szolgálati ideje dacára már is kiérdemelte a közbecsülést.

Kettős csapás érte rövid idő alatt szeretett lelkipásztorunkat, Föliszt. Szilády Aron urat. Alig egy hónapja, hogy elhalt testvére Szilády János feketehegyi lelkész, egyházi író, már is újabb áldozatot ragadott ki család köréből a kérelhetetlen halál szerettét édes anyjában öz. Szilády Jánosné urnóben. Enyhítse az idő a tudományokért lelkesülő és hivei jólétét előmozdítani törekvő főpap fajdalmát!

Bocsánatot kérünk t. előfizetőinktől lapunk mult-kori számanak megkéséseért. A szerkesztő ép a lap érdekében; egy közelebbi nyomda felkeresése végett volt elulazva s így történt, hogy a kéziratok elkésve és olv főmegesen érkeztek nyomdánkba, hogy az a lapot kelhő időre el nem készíthette. Jelen számunk azonban már Szegeden lett nyomva s hisszük, hogy a gyorsabb közlekedés következtében ezután a várakozásnak a széküldés körül is jobban megfelelhünk. — Tisztelettel a kiadóhivatal.

Eljegyzés. Tóth Imre közs. isk. tanító eljegyezte Keskemély József kis peterdi (Baranya-megye.) ev. reform. tanító kedves és szeretetreméltó leányát Czecziliát.

Helyreigazítás. Lapunk mult számanak „Hírek” rovata alatt tévedésből a becsületes és jámbor természetű Bodicsi Gábor neve verekedéssel párosult lopással hozott kapcsolatba. Bár a tévedés vádjá nem minket terhel, s a hibát a kibocsátott számokban két írónal ki is igazítottuk, mégis tartozó kötelességünknek ismerjük itt is kijelenteni, hogy nem Bodicsi Gábor, hanem Béni volt az, ki a verekedésben résztvett s e miatt a kir. járásbírósnagtól várja ítéletét.

Országos közgyűlés. A gazdák és iparosok áll. hitelszövetkezetének országos közgyűlése folyó évi május hó 26-án fog Budapesten megtartatni. Bár a szövetkezet minden tagja résztvehet a közgyűlésen, hivatalosan azonban minden fióktelep csak két megbízottat küldhet fel a kik egyenkint 10-10 szavazattal bírnak s úti költségeik s napidijai az országos alaptól fedeztetnek. A kunhalasi fióktelep e végből f. hó 5-én délután 1 órára rendkívüli bizottsági ülést hitt egybe, a melyre a bizottsági s az árucarnokért szavatosságot vállalt tagok ezen az uton is meghívatnak.

Szülék figyelmébe. A már Halason eléggé ismert és kedvelt táncmester Madarassy Sándor elkérése folytán tudomására hozzuk a halasi uri közönségnek, hogy Madarassy folyó évi augusztus hó 20-án ismét eljövend Halasra, hogy az őszi és téli idény alatt táncórákat adjon. Ajánljuk ezen tisztességes művelő egyént az előkelőbb körök szives figyelmébe.

Einwiller Károly panaszt emelt a rendőrségnél hogy valaki zöldgönczrel kevert krumplicsal akarta sertéseit elpusztítani. Megmaradt burgonya megvizsgálatva a gálicztól egész zöldnek találtatott, a tettest nyomozzák.

2 kiló magyar dohányt talált a rendőrség hivatalos házkutatás alkalmával Surján Jánosnál. Az ügy átétetett a helybeli pénzügyőrséghez.

Hirtelen halál. Rébék Józsefné szül. Hollosy Judith a szőlők között járkálván egy partrol az árokba esett és szörnyet halt. Holttestét felboncozták.

Gyufaoldatot ivott Melykúti Györgyné szül. Puruczky Amália mult hó 26-án reggel s még aznap elhalálozott. Holttestét felboncozták.

A gazdák és iparosok áll. hitelszövetkezetének mélykúti ügyvivősége f. é. április hó 24-én nyitotta meg fűszer- és vegyes árucarnokát. Mint halljuk a kezeli ügyvivőségnél is tétettek már előkészületek az árucarnok megnyitására.

Koritnica-fürdő. A Liptói kárpátoknak e vadregényes fekvésű kies fürdőjében — mint levelezőnk írja — az idén május 15-én nyílik meg. Fürdőink sorában Koritnica egy kiváló specialis jellegű gyógyforrással mint kedvező fekvése folytán a legelső helyek egyikét foglalja el. Vízének egyetlen más fürdőben fel nem található specialis jellegét az adja, hogy gyenge vastartalma mellett tulsulyban kénsavas sókat (keserűs) tartalmaz.

Az ünnepi zaj, mely az első napokon új otthonában fogadta, csakhamar elnémult s megkezdődött a mindennapi élet a maga aprólékos gondjaival. Ezek egy ideig szórakozást nyújtottak ugyan neki, de valahányszor a jövőre gondolt, az oly sivárnak, üresnek tűnt fel előtte és szerelemsovár férjének első csókjától, melynek méze piezi ajkait érintette megundorodott. Kedélybeteg lett, mely bajnak külső nyilvánulásai nem egy szomorú percet szereztek mind az őt gyöngéden szerető férjnek.

Sivár, egyhangú életének alig volt egy-egy derült perere. Látogatásokat is ritkán tett, bálba, színházba eljárt, de csak azért, mert társadalmi kötelességnek tartá a külső világgal koronként érintkezni.

Volt eset rá, hogy találkoztott egy nemesebb jellemmel, egy szép deli férfivel s felismerte benne ideálját, kinek látása szívet gyorsabb dobogásra készítte, de esküjére gondolt s az megvédte az elbukástól és a felcsapódó láng ujjalag lelohadt.

Még alig volt két éves asszony, mikor a lelki betegség egészségét is annyira aláasta, hogy ágyba kellett feküdnie, melyből többé soha fel nem kelt. Hasztalan volt a kétségbeesett férj önfeláldozó ápolása, hiába valók a gyógyszerek, nem bírtak segíteni a beteg szíven, melyben a lassu szenvedés felemészte minden életét.

S most itt fekszik a ravatalon testvérei, a virágok között, mikkor koporsója el van árasztva. A halott-látogatók jönnek-mennek s résztvevőleg elszánakoznak e zsenge virág lehullásán s találgatják a betegség nemét, mely ily korá ifjan sírba fektette.

És senki sem gondol arra, hogy ez ifju asszony a szerelem halottja.

Plautusz.

melyek a vas netáni összehúzó hatását ellensúlyozzák s így e víz gyenge gyomruak által is igen könnyen és eredményteljesen használható. E kiváló tulajdonságának köszönhetően Koritnica, hogy emberöltők óta, mint a gyomor- és bélbetegségek vérszegénység és annak minden következményeiben, máj- és lépdeganában, sárgaságban, de különösen aranyeres bántalmakban és sápkéban szenvedőknek valószínűsítő bucsujáró helyévé vált, amelyet az ország minden vidékéről felkeresnek a szenvedők s valóban bámulatos gyógyeredményeknek lesznek örveidő észlelői. Koritnica berendezése úgy egészségügyi mint kényelmi tekintetben teljesen a mai kor színvonalán áll s minden igényt kielégíteni képes. Kifűző hatású vízei mellett, erősítő fenyő és ásványfűdők, juh-savó, női és férfi hideg vizgyógyintézet, masszázsalanok mint gyógytényezők rendelkezésre, melyekhez a természet nagyszerű adományai: a mindi gbalzsamos ozonduz levegő és árnyas sétányok szerencsésen csatlakoznak. Szélfűrésztől védett kedvező fekvésnél fogva mindig állandó derült tavasza és ősze van, miért is e fűdőt a felsorolt bajokban szenvedőknek különösen az elő- és utó-szezonban (máj. 15. — július 1-ig és aug. 15. — szept. végeig) annál inkább ajánljuk, mert ez idő alatt az árak tetemesen mérsékeltek, úgy, hogy kényelmes lakást és teljes élla árt naponként 2 frt 50 krétt lehet kapni. Az odautazás Kassa vagy Oderberg felől vasúton Rózsahegy állomásig s onnan kocsival történik, Budapest felől pedig Rullkán át szintén Rózsahegyig vagy a m. államvasúton Besztercebányáig s onnan kocsival lehet Koritnicára jutni. A fűdőigazgatóság kérelme folytán már a jelen időnyre kedvezményes vasúti jegyek az utóbbi irányban s adatnak ki, ami alkalmat nyújt a maga nemében páratlan stureci műt megtekintésére is. Tanácsos, hogy lakás iránt mindenki jó előre forduljon a fűdőigazgatósághoz, mely szívesen megküldi a fűdő prospektusát s készséggel ad bővebb felvilágosítást.

Gazdasági lendület.

Az üzleti depressziónak vége. Ez most a jelszó írja a „Magyar Kereskedők Lapja“. Legtöbb gazdasági tudósításban és általában örvendetes jelenségnek tartják, hogy a pénzösszeg összeesik a lendülettel és a kamalláb rendkívüli olcsóságával. A tőkék a depresszió alatt egyre szaporodnak és nem volt alkalom és mód azok foglalkoztatására. A tőkék e csodálatos bősége a legértékesebb anyag, melyet a jelenlegi mozgalom megjelenésekor talált, nem kevésbé értékes azonban a termelés időközben történt kiterjesztése és az eladási területek kibővítése.

Ehhez járul az árak javulása, habár ez részben mesterséges eszközökkel és a fogyasztók rovására történt. Ha továbbá tekintetbe vesszük a szállítási és közlekedési eszközök kiterjesztését és tökélsbítését az utolsó másfél évtizedben, mely eszközök kiterjesztették a világpiacot is, ha továbbá szemügyre vesszük az utolsó években divatba jött mesterséges szerveteket a termelési és árkartelleket, melyek szintén az áremelkedésre irányulnak és nem hagyjuk figyelmen kívül azt sem, hogy minden rossznak van jó oldala is, hogy tehát az utolsó évtizedben inaugurált vám és kereskedelmi politika részben szintén emelte az árakat, részben pedig megakadályozott nagyobb árveréseket, világosan fogjuk látni, hogy a viszonyok fejlődése sok tekintetben egészséges. Mindezekből azt következtetjük, hogy a jelenlegi javulás a földművelés, ipar és kereskedelem terén, nemcsak a politikai világhelyzet iránt visszatért bizalom mértéke, nem egyedül mesterséges kifejezése mesterséges szövötközetelek, hanem természetesen reakció hosszantartó gazdasági reakció után, ily hatalmas felszereléssel halad előre. (s.)

A gabna-üzlet helyzetéről. („A magyar kereskedők lapja“ jelentése). A hangulat még mindig nyomott, és ennek befolyása alatt a már leszállt árak további árvesztéséget szenvedtek. Midőn e sorokat írjuk a külföld magasb árjegyzéseire és a fogyasztók bevásárlásai következtében az üzlet valamivel barátságosabb lett ugyan anélkül azonban, hogy az árak lényegesen javultak volna. Ugyátszik azonban, hogy a nagy árdepresszió egyelőre véget ért, mert a hozatal állandóan esökken, míg a szükséglet határozottan gyarapszik, némi javulást remélni bizvaszt jogosulva érezzük magunkat. A főtényező jelenleg az időjárás, mely eddig igen kedvező volt.

Különfélék.

A csongrádmezei Jack. Arról a szenzációs hírről értesítik lapunkat, hogy Gyömbér Pál, a Szegváron elfogott rablógyilkos, nem háromszoros, hanem ötszörös rablógyilkosságot követett el. Gyömbér Pál mult hó 10-ke óta lakója a szegedi csilagbörtönnek, a mikor bilincsekbe verve bevitték s Molnár elemér törv. bíró kihallgatta. A vérengző ember teljes megbánást színelte és úgy viselte magát, mint a kinek belsejét a lelkifurdalás marja és szinte könnyekben érzi magát, hogy a fölői bíróság előtt számot adhat borzasztó tetteiről. Égre-földre esküdözött, hogy most már mindent bevallott, több bűn nem terheli a lelkét. Az is érdekes világot vet a többszörös rablógyilkos lelkületére, hogy nejt minden kitelhető módon oly színben igyekezett föltüntetni, hogy azt még árnyéka se érhesse a gyanunak, a mely, mint jól sejtette, rá is fog irányulni. Gyömbér már Szegváron, mi-

kor elfogták, bűnbánatott és kétségbeesést színelte: sirva panaszkodta a csendőröknek, hogy az „első lopás“, a melyért 3 évi börtönt szenvedett, volt az okozója annak, hogy ő gonoszlevő lett. Azt mondta, hogy az emberek nem tudták elfelejteni a fiatalkori bűnét, s hiába fordult fűhöz-fűhöz munkáért, szóba sem akartak vele állni. Az első bűn mint veres fonál húzódott keresztül életén és akárhová ment, mindenütt megbottlott benne. Azt mondta, hogy már akkor félt egy újabb elbukástól de mindenáron becsületes ember akart lenni és hogy az lehessen és új életet kezdhesen: megházasodott. Azt gondolta, talán így majd jóra fordul a sorsa. Azonban mikor a felesége megtudta, hogy ő rabló, elhidegült iránta, a rokoni pedig nem akartak neki módot nyújtani a további megöléshez. Gyömbér Pál azt akarta elhitetni, hogy ekkor tántorodott meg, ekkor hágtott ujra a bűn posványába, a melyben mélyebbre ő nála alig sülyedt ember. Azonban, úgy látszik, kislül, hogy a mit Gyömbér Pál elbeszél, nem volt egyéb mint furlanggal kibeszélt hazugság. Gyömbér Pál ezzel a mesével úgy akarta magát föltüntetni, mint az emberek rosszaságának és kegyetlenségének martírját, a kit a feleség és a rokonok eldobtak maguktól. A gazember tehát nemcsak arra gondolt, hogy nejeére a gyanunak még csak árnyéka se irányuljon, hanem arra is, hogy magát szinte áldozatnak tüntesse föl. Azonban az utóbbi napokban a Gyömbér Pál nyaka köré fonódott zsinór a bűnök sulyától mind szorosabbra húzódott; a gyilkos nyilván érezte a börtönben, hogy bár sok mindenre kiterjedt a figyelme, egyről mégis megfélekedezett. Elfelejtette lakásáról a bűnjeleket, a melyek a többi gonoszletének is nyomára vezethetnek, elűntetni Gyömbér mindegyre izgatottabb lett, a börtönben lázasan járkált a szűk falak között föl és alá, majd kétségbeesett és hűtögvé terült el a földön. Április 12-én délelőtt a fenyítő törvényszéknel minden hivatali szobát bejárta az a hír, hogy Gyömbér Pál az asszonyok gyilkosa, öngyilkosságot kísérelt meg a börtönben. Molnár bíró átment a börtönigazgatóhoz, a ki azt a fölvilágosítást adta, hogy Gyömbér emlegeti ugyan az öngyilkosságot, de nem történt semmi baj. Ugyanaznap éjjel Gyömbér kétszer akarta magát a zsebkendővel megfojtani, de az örök megakadályozták őt ennek kivételében. És a gyilkos nem hiába szorongott olyan nagyon: mert már is bizonyosnak látszik, hogy nem háromszoros, hanem ötszörös rablógyilkosságot követett el. A mindszentí retördség ugyanis a rablógyilkos házánel hazngatózást tartott, mely alkalommal a mult évben Szentesen meggyilkolt Balázs Borbála koreszmárosné elrabolt fűlbevalót és egyéb holmijait, továbbá a csongrádi szőlőben elkövetett rablógyilkossághoz alkalomával el-

rabolt holmikat és a szentesi tiszai ártéri hid pénzszedő-jétől, Batik Mihálytól, betörés elkövetésével ellopott holmikat is megtalálták. A rendőrség ennek következtében a gyilkosnak teherben levő feleségét, szül. Pap Erzsébetet is letartóztatta és a szentesi kir. jbiróságnak adta át. E szerint kétségtelennek látszik, hogy ugy Balázs Borbála meggyilkolásának mint a csongrádi gyilkosságnak Gyömbér Pál volt az elkövetője, ambar elfogatlása alkalmával ezeket határozottan tagadta.

Vasúti menetrend.

Budapest felé: **Szabadka felé:**

Gyorsvonat délelőtt 10 ó. 31 p. Személyvonat déli 12 ó. 02 p.
Személyvonat délután 3 ó. 33 p. Gyorsvonat délután 5 ó. 28 p.
Vegyesvonat éjjel 1 ó. 01 p. Vegyesvonat éjjel 3 ó. 30 p.

Csatlakozás Kis-Körösön Kalocsa felé:
Délelőtt 11 óra 37 perc. — Délután 5 óra 5 perc.

Vasúti szállítási díjak.

Szemes 1 50 m/m. 26 ft 99 kr. Bor . . . 100 m. m. 45 ft 59 kr.
Gabona 100 „ 45 „ 59 „ Készén 100 „ 27 „ 49 „
Szarvasmarha és sertés a feladásra kerülő darabszám és szabványsúly alapján számítatik.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
VANISS KÁRCLY.

Új találmány.

Mely a czimbalom zenge- (rezonáns) tétő felszabadításából áll. A régi szerkezetű tétő 4 lécczel 30 csavarral a zenge-tétőt a tőkére szoritotta s rezgését elnyomta. Ez új találmány a hang tisztaságát és erejét körülbelül 25-0%-kal növelte. Feltalálók a régi szerkezetű czimbalmok átalakítását is elvállalják: de a munkát, az átalakítást pontos elkészíthetése czéljából tízernygy nappal előbb kérjük bejelenteni, vagy beküldeni. Találmányunkra 11440. szám alatti szabadalmat nyerve, az elkészítés, vagy átalakítás kizárólagos tulajdonunkat képezi. Az új találmány nűhelyeinkben megtekinthető. Rajzokat és leírást ingyen küldünk.

Varju K. és Horváth J.
hangszereszek
Budapest, Erzsébet-körut 2.

Háziasszonyokra fontos!

VARGA JÓZSEF mütakács CSERVENKÁN,
ki gyakran megszokott fordulni városunkban is, elvállal **mindenféle megrendeléseket.** gyors és finom kiállítás s a lehető legolcsóbb árak mellett. Aki **szövetni** akar, elfogad kenderfonalakat is. Készít mindennemű damasz, féldamaszk szövéseket tetszés szerinti minták után. Mindenféle **finom szövészeti** munkákból: asztalterítők, asztalkendők, törülközőkből raktárral rendelkezik. Készítményeit a legfinomabb kiállítás, tartós jó munka és olcsóság jellemzi. Megrendelések postán is tehetők, vagy pedig **Szabó Garbay Imrénél Halason a „Polgári olvasóköri“ helyiségében.**

Gazdák és gazdasszonyok különös figyelmébe!

Az állatoknál mutatkozó étvágytalanság, rossz gyomor, mindennemű vérhajok és keletlen kitűnő jó hatású orvosságnak bizonyult

Halasi baromfi labdacok 1 doboz 20 krért,
Halasi sertéspar 1 doboz 30 krért,
Halasi marhapor 1/2 kiló 40 krért,

hamisítatlan minőségben egyedül csak
Kriegner Kálmán
a „MAGYAR KORONÁHOZ“ címzett gyógyszerárában „az új patikában“ kaphatók
KUN-HALASON.

Ugyanott megszerezhetők még:
Kvizza kornenburgi marhapor 70 krért,
Kvizza Restitutions fluiduma 1 frt 40 krért,
és **Pichler oszlató szappana** 1 frt 30 krért.

Szegeden, 1889. nyomattott Varnai L. könyvnyomdájában.